

Зазвичай у виконавців яскраві сценічні костюми, експресивна манера виконання. Сценічний танок виконується професійними артистами, але бувають і виступи аматорських хореографічних колективів.

Салонний танок зараз менше користується популярністю, але все ще існує та розвивається. Цей вид ромського танку має багато спільного з вуличним і сценічним танком. Відрізняється тим, що частіш за все відсутня сцена і простір для виконання досить обмежений. Як і сценічний, він вирізняється видовищністю, манерою виконання. Але, як і у вуличному танку, рухи у виконавців мають бути оптимізовані з урахуванням умов виконання. Також враховуються побажання замовника щодо манери виконання, музичного супроводу, сценічних костюмів.

Здебільшого ромський салонний танок виконується на якихось заходах, таких як весілля, якісь святкові заходи та, можливо, і вдома, але рідше.

Роми, як було зазначено вище, у своєму хореографічному мистецтві використовували надбання інших народів у цьому виді мистецтва. Прикладом цього може слугувати ромська ора. Унікальність цього танку полягає в тому, що він парний. Це для ромських танків рідкість. Це танок балканських ромів, елементи якого запозичені в балканських народів. Виконують його люди однієї статі, може бути як чоловічим, так і жіночим. Жіноча версія цього танку вирізняється більшою грацією, плавними рухами, жінка може обертатись навколо себе.

Нині ромський танок набуває розвитку, і навіть у деяких мистецьких навчальних закладах уведено курс мистецтва виконання ромського танку.

А. Паладійчук

НАРОДНО-СЦЕНІЧНИЙ ТАНЕЦЬ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З БАЛЬНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ

A. Paladiychuk

FOLK-STAGE DANCE IN THE TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN BALLROOM CHOREOGRAPHY

Бальна хореографія є порівняно новим напрямом підготовки в українській танцювальній освіті. Протягом трьох десятиліть — з 1990-х рр. і до сьогодні — створюються й розвиваються програми підготовки майбутніх бальників-професіоналів, і народно-сценічний танець у тому чи іншому обсязі наявний в усіх відповідних освітньо-професійних програмах.

Останнім часом навчальна дисципліна «Народно-сценічний танець» у програмі підготовки фахівців з бальної хореографії отримала новий імпульс розвитку. Суспільно-політичні події минулого десятиліття значно вплинули на розвиток українського бального танцю, змусивши остаточно переорієнтуватись на західноєвропейську танцювальну спільноту, її філософію, етику, естетику і методологію. Відтак, пострадянський підхід, орієнтований перш за все на суто спортивні досягнення, високі турнірні результати, рейтинги і ранню професіоналізацію, поступово втрачає актуальність.

Натомість на перше місце виходить індивідуалізація конкурсного бального танцю, відроджується його природа як масового танцю, позасценічної хореографії, форми проведення дозвілля різних вікових груп. Неабияку роль відіграє патріотичне піднесення як ментальний спротив російській військовій агресії. Чим більше

турнірів проходять під стандартизовані вокально-інструментальні композиції української популярної музики, тим більше в костюмах національної символіки і елементів традиційного народного вбрання. Образи і канони української культури поступово втілюються в канонізованих і стандартизованих інтернаціональних формах конкурсного бального танцю, закладаючи підвалини становлення його національної школи.

У цих умовах навчальна дисципліна «Народно-сценічний танець» у програмі підготовки фахівців з бальної хореографії набуває нового значення як джерело нових творчих підходів, ідей і форм. Розширюючи уявлення про танцювальну культуру світу, ця дисципліна водночас подає фольклорний танцювальний матеріал у систематизованій і узагальненій формі, акцентуючи на найбільш виразних образних, ідейних, композиційних прийомах, мотивах і рухах, надаючи багатий матеріал для вироблення власного танцювального стилю, розширюючи творчі обрії, закладаючи можливості подальшої професійної і дослідницької самореалізації здобувачів освіти.

Програма народно-сценічного танцю для здобувачів освіти Харківської державної академії культури передбачає поглиблене вивчення особливостей народних танців різних регіонів України і різних етнічних груп, які здавна мешкають поруч з українцями на широкому тлі світової народної культури, що значно розширює творчий світогляд бальників, зазвичай зосереджених на підготовці до конкурсів різних рівнів, відвідуванні інтернаціональних танцювальних таборів, зборів і семінарів, відточуванні техніки конкретних рухів, відпрацюванні наперед складених турнірних варіацій. Народно-сценічний танець натомість залучає до осмислення широкого діапазону життєвих ситуацій, фундаментальних проблем людського буття, додає вміння сприймати і втілювати в танці почуття великих груп людей, поруч з розвиненим індивідуалізмом і зосередженістю на особистій історії, що властиве бальній хореографії.

Таким чином, багата на творчі здобутки і яскраві індивідуальності традиція народно-сценічного танцю Харківської державної академії культури сприяє становленню різнопланових і компетентних фахівців-бальників.

О. Широковська

БАЛЬНІ ТАНЦІ ТА ГЕНДЕРНІ РОЛІ. ЕВОЛЮЦІЯ ТА ВПЛИВ НА СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО

О. Shirokovska

BALLROOM DANCE AND GENDER ROLES. EVOLUTION AND IMPACT ON MODERN SOCIETY

Бальні танці мають давню історію, яка тісно пов'язана з соціальними та з культурними змінами різних епох. Одним з ключових аспектів впливу на розвиток цього мистецтва є гендерні ролі. Від самого початку існування бального танцю гендерні ролі танцівників були чітко визначені та відображали загальну соціальну структуру суспільства, у якій чоловік домінує та виконує роль ведучого, а жінка — підкорюється чоловіку і є веденою. Такий розподіл ролей багато років дозволяв створювати гармонійні та вишукані танцювальні композиції, будувати чітку структуру танцю, що полегшує навчання й виступи. Фізичні характеристики